

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, so sídlom v B.IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou V., so sídlom v B., IČO: X., proti povinnému **M. S.**, bývajúcemu v S., **o vymoženie 1 322,83 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp.zn. 4 Er 422/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 4. decembra 2012 sp.zn. 16 CoE 345/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 4. decembra 2012 sp.zn. 16 CoE 345/2012 a uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves z 13. septembra 2012 č.k. 4 Er 422/2011-40 a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Stály rozhodcovský súd pri R.so sídlom v B. (ďalej len „rozhodcovský súd“) rozhodcovským rozsudkom z 8. apríla 2011 sp.zn. IDB0410060 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) uložil povinnému povinnosť zaplatiť oprávnenej 1 322,83 € s príslušenstvom a tiež náhradu trov rozhodcovského konania.

Na základe rozhodcovského rozsudku podala oprávnená súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Spišská Nová Ves o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 13. septembra 2012 č.k. 4 Er 422/2011-40 exekúciu zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov exekúcie. Dospel k záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nachádzajúcej sa v zmluve o úvere z 28. februára 2007 (v obchodných podmienkach pre úver). Uviedol, že úverové podmienky ako súčasť formulárovej zmluvy spotrebiteľ nemohol ovplyvniť, osobitne si ich nevyjednal,

a teda nemal možnosť ovplyvniť znenie rozhodcovskej doložky vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým úverovým podmienkam. Rozhodcovská doložka nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná, a preto predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že vzhľadom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, na základe ktorej sa uskutočnilo rozhodcovské konanie, rozhodcovský rozsudok vydaný v tomto konaní nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie, a preto exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zároveň zastavil.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie oprávnenej uznesením zo 4. decembra 2012 sp.zn. 16 CoE 345/2012 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 2 potvrdil. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Aj odvolací súd dospel k záveru, že medzi oprávnenou a povinným bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva, ktorá (o.i.) obsahuje neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4, 5 Občianskeho zákonníka – rozhodcovskú doložku. Uviedol, že exekúcia vedená na základe neprijateľnej rozhodcovskej doložky je neprípustná a exekučný súd na to prihliada už v štádiu rozhodovania o žiadosti o udelenie poverenia a následne v rámci rozhodovania o zastavení exekúcie.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zmenil uznesenie odvolacieho súdu tak, že poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie v zmysle exekútorom podanej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo aby rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že prípustnosť dovolania zakladá skutočnosť, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Navyše, súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, že bol podaný návrh na začatie konania (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tvrdila, že rozhodcovský rozsudok tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej a súdom neprináleží, aby z úradnej povinnosti bez návrhu na začatie konania rozhodovali o (ne)prijateľnosti rozhodcovskej doložky. Možnosť konať pred súdom jej bola odňatá nesprávnym zastavením exekúcie odopierajúcim právo na exekúciu na podklade vykonateľného rozhodnutia. Namietala tiež, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade

majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa nej bola rozhodcovská doložka s povinnou dojednaná v súlade s právnymi predpismi platnými v čase uzavretia zmluvy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.

Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/, g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Z obsahu dovolania možno vyvodíť, že oprávnená namietala vadu v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p.

Podľa § 7 ods. 1 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy (okrem iného) preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu je neodstrániteľnou podmienkou konania, ktorá má za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec

postúpiť inému orgánu (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľka právomoc súdov v exekučnom konaní nepopiera. Vytýka im, že v rozpore so zákonom preskúmali rozhodcovský rozsudok po vecnej stránke, na čo nemali právomoc. Dovolateľka tak namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Ide tak o námietku, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti záverov súdov oboch stupňov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých záveroch založili svoje rozhodnutia (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2012 sp.zn. 4 Cdo 11/2012).

V prejednávanej veci je nepochybné, že súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci a preto uvedený dovolací dôvod nie je daný.

2. Dovolateľka ďalej prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. d/ O.s.p., keď poukazovala na prekážku *res iudicata*. So zreteľom na to dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní došlo k ňou tvrdenej procesnej vade.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

Vzhľadom na podstatu argumentácie oprávnenej, ktorou odôvodňovala procesnú prípustnosť jej mimoriadneho opravného prostriedku, bolo v dovolacom konaní potrebné posúdiť opodstatnenosť tvrdenia, že súdy znovu prejednali vec, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté.

V danom prípade súdy rozhodli v štádiu exekučného konania, v ktorom súd posudzuje splnenie procesných predpokladov, za ktorých sa súdnemu exekútorovi udeľuje poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku). Zo spisu nevyplýva, že by o rovnakej žiadosti toho istého súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie identickej exekúcie týkajúcej sa rovnakých účastníkov bolo už prv rozhodnuté. To vedie k záveru, že uvedená námietka oprávnenej je neopodstatnená.

Oprávnená zrejme dostatočne nerozlišuje „vec“, o ktorú išlo vo vyššie uvedenom rozhodcovskom konaní, a „vec“, o ktorú ide v preskúmanom exekučnom konaní. Prehliada tiež, že ak by bola jej námietka o existencii predmetnej vady skutočne opodstatnená, v konečnom dôsledky by muselo byť exekučné konanie zastavené.

3. Oprávnená v dovolaní tvrdí, že v konaní došlo tiež k procesnej vade v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.; existenciu tejto vady vyvodzuje z toho, že súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konanie.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania v takej veci, ktorá nemôže začať bez návrhu. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom exekučnom konaní nejde o prípad, že by exekučný súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Exekučné konanie sa začína na návrh (§ 36 ods. 1 O.s.p.).

Obsah spisu potvrdzuje, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie (č.l. 2 spisu). Jej dovolacia námietka, že v konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., preto nemá žiadne opodstatnenie.

4. Podľa názoru oprávnenej jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) jeho procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany práv v tom-ktorom konaní.

V danom prípade oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie a súdny exekútor požiadal súd, aby ho poveril vykonaním navrhovanej exekúcie. Zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v danej procesnej situácii v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku bolo: I. preskúmanie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, II. preskúmanie návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu, III. rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak exekučný súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí exekútora vykonaním exekúcie, a že v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V danej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.; odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekučného konania potvrdil. Týmto postupom súdov bola oprávnenej odňatá možnosť realizovať tie procesné oprávnenia, ktoré zodpovedajú štádiu exekučného konania, do ktorého sa toto konanie dostalo na základe procesných úkonov oprávnenej a súdneho exekútora. K uvedenému záveru dospel dovolací súd z nasledovných dôvodov:

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon

rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu rozhodcovského rozsudku [v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu (viď „proti ktorému bol nariadený výkon“)]. Z logiky veci a z toho, že predmetné ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Z ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že toto ustanovenie sa týka rovnakej procesnej situácie; odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Vyššie uvedené možno pre účely preskúmvanej veci uzavrieť konštatovaním, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Zo spisu vyplýva, že v danom prípade súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a že exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej neboli dané procesné predpoklady pre tento postup. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľný exekučný titul (pozn.: správnosť tohto záveru nebola v dovolacom konaní posudzovaná), mal žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov dospel dovolací súd k záveru, že v exekučnom konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, ale tiež jeho opodstatnenosť.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p. (viď 4.) zrušil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. So zreteľom na zrušenie týchto uznesení (z procesného dôvodu), nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti námietky dovolateľky, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. júla 2013

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová